

INTERJÚ HERMÁNY MIKLÓS

A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy elmélyítse és új nézőpontba helyezze az 1956-os forradalomról és szabadságharcról tanultakat. Feldolgozását elsősorban 12. évfolyamon ajánljuk, különös tekintettel fakultációs (esetleg szakköri vagy érettségi előkészítő) csoport számára, hiszen az interjú számos olyan eseményre, szervezetre tesz utalást, amely értékes kiegészítést jelent a kerettantervi követelményekhez. A témakör lehetőséget ad az érvelő vitára, az események több nézőpontú, emberléptékű megközelítésére.

A feldolgozás házi feladat és órai munka formájában történik, s a diákokat a legújabb kommunikációs és digitális eszközök használatára sarkalja.

Elsősorban **összefoglaló, ismétlő-rendszerező órának** ideális.

Nevelési célok: A tanuló felismeri, hogy amikor egy esemény bekövetkeztének az okait kutatjuk, nemcsak azt a kérdést kell feltenni magunknak, hogy miért következett be az esemény, hanem azt is, hogy miért nem valami más történt helyette. Átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja.

Megismeri és átérzi a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta, és különösen nehéz helyzetet teremtett a vallásos emberek és az egyház képviselői számára.

Felismeri, hogy a Rákosi-korszak diktatúrájának bizonyos elemei a Kádár-korszakban is megmaradtak.

Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, internálás, ÁVH, besúgó hálózat, egypártrendszer, pártállam, reakciók, koncepciók percek, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1945, 1956. október 23., 1956. november 4.

Az óraelem felhasználásának vázaltos összefoglalása:

- Órát megelőző házi feladat (kérdéssor)
- Órai vagy tanári külön ellenőrzés, majd a filmes interjú frontális megbeszélése, majd egyéni vagy csoportmunka keretében megvalósuló feldolgozása.
- Házi feladat (projekt) egyéni vagy csoportmunkában.

A tananyagegységet **szóbeli értékelés és jegyadás zárja** az elkészült projekt, az órai munka és a tanulói óravázlat alapján.

Házi feladat az órát megelőzően – Tekintsétek meg a Hermány Miklóssal készült interjút, majd válaszoljatok a feltett kérdésekre!

A forradalom mely fontos helyszínein fordult meg Hermány Miklós vagy valamelyik családtagja?

.....

.....

.....

.....

.....

Milyen módszerekkel próbálták kiszedni az interjúalanyból az információkat a vallatás/letartóztatás során?

.....

.....

.....

Mik voltak az úgynevezett dupla nullás ügyek?

.....

.....

Kik voltak az interjúalany által említett regnumos papok?

.....

.....

Milyen bűnök elkövetésével gyanúsították Hermány Miklós rabtársait?

.....

.....

.....

.....

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Órai munka

Bevezetés, ráhangolódás: (10 perc)

- A házi feladat ellenőrzése – a feladatok segítségével átismételjük október 23. és az azt követő napok főbb eseményeit.
- Tekintsük át az egyház háttérbe szorításának folyamatát 1945 után!

A konkrét interjúhoz kapcsolódó feladatok: (20 perc)

1. Nagy Imre beszéde nem maradt meg videófelvételen, de több tüntető is beszámolt róla, 2008-ban pedig előkerült egy gyorsírásos feljegyzés alapján készített átirat – ez alapján szerkesztették meg a beszéd „hivatalos” változatát, amelyet később a peranyaghoz is csatoltak. Olvassátok el mindkét változatot, és vitassátok meg, a változtatások mennyire módosították az eredeti beszéd tartalmát és mondanivalóját! Mi lehet a változtatások oka?
– pármunka, majd frontális megbeszélés

eredeti:

I. Nagy Imrének az Országház előtt 1956. október 23-án lezajlott tömegtüntetés résztvevőihöz intézett beszéde, illetve annak befejező része.

/Feljegyezte Fenyvesi Mária újságíró, képesített parlamenti gyorsíró, - 1202, Budapest XX., Nagysándor József u. 219. Tel.: 473-674.

A beszéd eleje azért hiányzik, mert a gyorsírásos felvétel az akkori sajnálatos körülmények miatt csak késve kezdődhetett meg./

„..... ellene magának a magyar ifjúságnak kell fellépnie. Az egyetemi ifjúságnak, dolgozó népünk fiainak el kell határolniuk magukat azoktól, akik soraikban zavart igyekeznek kelteni. Az egyetemi ifjúsággal a hazafias erővel mi igenis szót értünk, - kedves barátaim, - de a zavart keltőkkel nem!

Az egyetemi ifjúságnak jogos követeléseikért vagy sérelmei orvoslásáért való kiállása, a magyar ifjúság sérelmei és kívánságai meghallgatásra találnak, azok megtárgyalásra kerülnek és meg is valósulnak.

Egyetemi ifjúságunk tehát hallgasson a mi szavunkra és arra, amit szocialista hazánkhoz való hűsége diktál nekünk. Ez pedig most fegyelmezett magatartást és nagy felelősségérzetet követel. A mi erőnk a demokrácia, az alkotmányos rend és a fegyelem, a legszélesebb hazafias, demokratikus erők egysége!

Barátaim! Ezen az úton előre akarunk és előre is fogunk menni. A Központi Vezetőség a közeli napokban meghozza ide vonatkozó, megfelelő határozatait. Meghozza döntéseit, amelyek szilárd alapot teremtenek...

/A tömeg kórusban kiáltja: Most vagy soha!/

Barátaim! Ha én azt mondom, hogy ezek a döntések meg fognak születni, akkor bízzanak ebben a szóban! /Éljénzés./ Meg fognak születni azok a döntések, amelyek szilárd alapot teremtenek szabad, független, szocialista hazánk felvirágoztatásához /Éljénzés./, népünk bolog jövődjéhez.

A kormány se késlekedik kibontakozásra irányuló döntéseivel /Zaj és füttykoncert. - Kórusban kiáltják: Mondjon le a kormány!/

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Barátaim! Figyelmet kérek, hallgassanak meg. Bízom benne, hogy a parlament... /Zaj./ Barátaim! Idehívtatok azért, hogy mondjak egy pár szót, - idehívtatok azért, hogy mondjam meg a véleményemet. Én a véleményemet akarom nyilvánítani, de ha nekem itt erre lehetőséget nem adtok, akkor hiábavaló minden szó: Hallgassatok rám! Azt hiszem, szavaimban még nem csalatkoztatok. /Felkiáltások kórusban: Nem!/
Tahát amikor azt mondom, hogy a kormány sem késlekedik, higgyétek el, hogy úgy is van! /Zajongás./ Bízom abban, és nektek is bízni kell abban, hogy a Parlament alkotmányos úton elhárítja az akadályokat előrehaladásunk útjából.

Nem kell soká várni /Zaj./, amíg politikai életünk megújítása tényé válik, s napirendre kerülnek azok a demokratikus reformok, amelyeket épülő szocialista hazánk érdekében megkövetelnek az események. Éljen a párt! Éljen megújuló Népköztársaságunk! Bizzunk abban, hogy e téren is, a fegyelem, a rend terén példát mutatunk kommunistákhoz, magyar hazafiakhoz méltóan!

Most pedig kérlek benneteket, hallgassatok szavamra! Rendszerben és fegyelmezetten vegyünk búcsút egymástól - bízva abban, hogy... /Zaj. Kórusban kiáltják: Most vagy soha!/
Barátaim! Hallgassatok szavamra, amellyel benneteket - kedves barátaim - fegyelmezettségre hívlak fel. Nyugodtan bízva a jövőben távozzatok. A legközelebbi viszontlátásig! /Éljenezés, majd zaj./

Barátaim! Csendet kérek. /Zaj és fütty. - Tömegesen kiáltják: nem ezt vártuk! / Ismételten csendet kérek. Szeretném megkérdezni, vajon ez a füttykoncert kinek szól? /Tömegesen kiáltják: Gerőnek!/
Bizzunk, barátaim! Töltsön el benneteket az a hit és bizalom a jövőben, amely engem is eltölt. Erre kérlek benneteket és a hidegvér, a józanság, a nyugalom megőrzésére, amelyre ma mindennél nagyobb szükségünk van. Búcsúzóval tőletek! /Nagy taps./ Menjünk szépen haza!

/A tömeg elénekli a Himnuszt./ Éljen a magyar ifjúság! Viszontlátásra!
(forrás: http://www.rev.hu/ords/f?p=600:2:::::P2_PAGE_URI:aktualitasok/nagyimre_19561023)

Barátaim! Hallgassatok szavamra, amellyel benneteket - kedves barátaim - fegyelmezettségre hívlak fel. Nyugodtan bízva a jövőben távozzatok. A legközelebbi viszontlátásig! /Éljenezés, majd zaj./

Barátaim! Csendet kérek. /Zaj és fütty. - Tömegesen kiáltják: nem ezt vártuk! / Ismételten csendet kérek. Szeretném megkérdezni, vajon ez a füttykoncert kinek szól? /Tömegesen kiáltják: Gerőnek!/
Bizzunk, barátaim! Töltsön el benneteket az a hit és bizalom a jövőben, amely engem is eltölt. Erre kérlek benneteket és a hidegvér, a józanság, a nyugalom megőrzésére, amelyre ma mindennél nagyobb szükségünk van. Búcsúzóval tőletek! /Nagy taps./ Menjünk szépen haza!

/A tömeg elénekli a Himnuszt./ Éljen a magyar ifjúság! Viszontlátásra!
(forrás: http://www.rev.hu/ords/f?p=600:2:::::P2_PAGE_URI:aktualitasok/nagyimre_19561023)

szerkesztett változat:

„Kedves Elvtársak [Itt nagy zaj tört ki, részben füttykoncert, részben Nem vagyunk mi elvtársak! szavalókórusok, Nincs elvtárs! kiáltások] Kedves fiatal barátaim! [Erre válaszul Itt van egész Budapest! Itt van a nemzet! kiáltások hallatszottak] Szeretettel üdvözlöm a megjelenteket. Minden nagyrabecsülésem a magyar demokratikus ifjúságé, amely a mai demokratikus megmozdulásával és tettekészségével elő akarja segíteni az akadályok leküzdését a szocialista demokratizmus továbbfejlesztése útjából. (Közbekiáltások: Lássuk Nagy Imrét! Egy kis fény megvilágítja az egyik harmadik emeleti erkélyt, és a parlament nemzeti színű lobogója alatt Nagy Imre integető kezét látjuk.) A lelkesedésnek és tettváagnak azonban párosulnia kell a józansággal és felelősségérzéssel. Ennek hiánya nagy károkat tehet eddigi demokratikus vívmányainkban, demokráciánk eddig elért eredményeiben. (Zúgott a tömeg: Nem engedjük!) Vannak akik ennek a kibontakozásnak az élére állnak, akik ezen fáradoznak. A kibontakozás lehetősége pedig a párton belüli tárgyalás és tisztázás útja. Éppen ezért mindennél fontosabb megőrizni józanságunkat! Felelősségérzéssel és józansággal kell haladnunk ezen az úton előre és előre is fogunk haladni. Az alkotmányos rend és fegyelem megőrzése a célunk, s ezen az úton előre akarunk és előre is fogunk menni. A Központi Vezetőség rövidesen, még ezekben a napokban meghozza a döntést, amely szilárd alapot teremt szabad, független, szocialista hazánk megteremtése érdekében. A kormány sem késlekedik a kibontakozással. (Zaj, moraj.)

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Kedves barátaim! Engem azért hívtak, hogy mondjam meg a véleményemet. Tehát véleményemet akarom nyilvánítani! Hallgassatok rám! Azt hiszem, szavaimban még nem csalatkoztatok! (Zúg a tömeg. Helyeslő moraj: Úgy van! Úgy van!) Bízom abban, és nektek is bízni kell abban, hogy a parlament alkotmányos úton elhárítja az akadályokat és napirendre kerülnek azok a demokratikus szempontok, amelyeket megkövetelnek az események! Éljen a párt! Éljen a Népköztársaság! (A tömeg tovább morajlik. Nagy Imrét akarja még hallani.) ... Bízom abban, hogy a fegyelem és a rend terén kommunistákhoz méltóan viselkedtek. Fogadjatok nekem szót és rendben, fegyelmezetten vegyünk most búcsút egymástól. (További moraj, helyenként éles fütty [...]) Bízunk a jövőben, és abban az erőben és igyekezetben, amelyek engem is eltöltöttek, s amely alapja kell, hogy legyen jövőnk, a szocialista demokratizmus kibontakozásának. Ismételten hangsúlyozom: a józanságra mindennél nagyobb szükség van. Most pedig énekeljük el a Himnuszt.” (MOL XX-5-h Nagy Imre és társai pere, Vizsg. ir. 8. köt. 12-13. pp.)

forrás: http://www.rev.hu/ords/f?p=600:2:::::P2_PAGE_URI:aktualitasok/nagyimre_19561023

Különbségek:

- A parlamenti gyorsíró lemaradt a beszéd elejéről, de az általa feljegyzett első bekezdés hiányzik a szerkesztett változattól.
- Az első szövegben a „magyar ifjúság követeljei és sérelmei” kifejezés szerepel, a másodikban „akadályok leküzdése a szocialista demokratizmus továbbfejlesztése útjából”
- A második szövegből hiányoznak olyan megjegyzések, mint „füttykoncert 'Mondjon le a kormány! alig hagyják Nagyot szóhoz jutni'”; „Tömegesen kiáltják: nem ezt vártuk! / ismételten csedet kérek. Szeretném megkérdezni, vajon ez a füttykoncert kinek szól? /Tömegesen kiáltják: Gerőnek!/"
- A beszéd végén az eredeti változat szerint a tömeg énekelte el a Himnuszt, a szerkesztett változat szerint viszont Nagy Imre szólította fel erre az egybegyűlteket.

2. Hermány Miklós a következő kortársaikat említi visszaemlékezésében. Párosítsd a neveket a leírásokkal!

1. Nagy Imre	A. Budapesti katolikus pap, a Regnum Marianum nevű közösség vezetője, akit emiatt kétszer is börtönbüntetésre ítélték.
2. Veres Péter	B. Jezsuita pap, aki államellenes összeesküvés címén több évet töltött börtönben.
3. Emődi László	C. A Keresztény Frontot megalakító domonkos szerzetes, aki korábban a falukutató mozgalomhoz csatlakozva írt a szegényparasztság helyzetéről.
4. Bálint József	D. A Kommunista Párt tagja, a Rákosi-korszak egyik meghatározó politikusa, 1953-1955 között, és 1956-ban a Minisztertanács elnöke.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

5. Soltész Jenő	E. A domonkos rend tagja, Aquinói Szent Tamás munkásságának kiváló ismerője. 1951-ben csatlakozott a Keresztény Fronthoz, amelynek ideológiáját elsősorban ő dolgozta ki.
6. Szigeti József	F. A második világháború után a Nemzeti Parasztpárt vezetője, népi író, 1954 és 1957 között az Írószövetség elnöke.

megoldás: 1-D, 2-F, 3-A, 4-B, 5-C, 6-E

A jezsuiták ellen folytatott perrel további információk itt: <http://www.uni-miskolc.hu/~egyhtort/cikkek/bankuti-jezsuita.htm>

Házi feladat projektmunkában:

- A) A tanulók kis csoportban (4-5 fő) dolgozzanak. A feladat a következő: Hermány Miklós és családtagjai október 23-án több helyszínen is megfordultak. Készítsenek rövid videófilmet az OSA Archívum (1956.osaarchivum.org) anyagainak felhasználásával (videószerkesztéshez számos programot lehet használni, pl. Video Maker, stb.).
- B) A tanulók kis csoportokban dolgozva készítsenek linkgyűjteményt a forradalom és az azt követő időszak röplap- és feliratháborújához.
- C) Milyen módon próbáltak a rendszer ellenzői megemlékezni a forradalomról annak leverése után? (<https://mno.hu/tortenelem/akik-a-tuzzel-jatszottak-1308945>)

MELLÉKLET – A feladatlap lehetséges megoldása

A forradalom mely fontos helyszínein fordult meg Hermány Miklós vagy valamelyik családtagja?

- egyetemisták vonulása a Bajcsy-Zsilinszky úton és a Margit hídon át a Bem térre
- Bem-szobor
- Kossuth tér (Országház)
- Szikra nyomda – röplapok nyomtatása
- Rádió épülete (édesapja és testvére az ostrom kezdetéig)
- október 25-i parlamenti sortűz után a Madách utcába vitték a sebesülteket

Milyen módszerekkel próbálták kiszedni az interjúalanyból az információkat?

- 1×1 méteres magánzárkába zárták 90 napra
- ügynökök a börtönben, akik a kiszemelt személy bizalmába férkőzve próbáltak meg információhoz jutni

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Mik voltak az úgynevezett dupla nullás ügyek?

Szigorúan titkos ügyek (a vád rendszerint államellenes összeesküvés, szervezkedés, stb.), ahol semmilyen anyagot nem lehetett közzé tenni, és ügyvédet is csak a különösen megbízható, úgynevezett dupla nullás védők közül lehetett választani. Az ítélet is szigorúan titkos volt, fellebbezési lehetőség nem volt.

Kik voltak az interjúalany által említett regnumos papok?

<http://www.regnum.hu/2017/01/17/tortenelmunk/>

Milyen bűnök elkövetésével gyanúsították Hermány Miklós rabtársait?

- lopás és rendőr megverése
- részegen kiabálta, hogy „vesszen a kommunizmus!”
- kémanyagnak minősített anyag gépelése